

A Fővárosi Ítéltábla a **felperesi képviselő** által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek,
a **alperesi képviselő** által képviselt **alperes neve (alperes címe)** alperes ellen,
jogellenesen igénybe vett óvadék visszafizetése iránt indított perben,
a Fővárosi Törvényszék 2018. március 20. napján meghozott 6.G.42.739/2016/27. számú ítélete
ellen,
a felperes részéről 28. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú
eljárásban - 2018. október 3. napján - megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 1.000.000 (egymillió) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint feljegyzett illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, kötelezte perköltség fizetésére. Határozatát azzal indokolta, hogy a felek között 2011. november 14-én óvadéki szerződés jött létre, mely szerint a ... számú bankszámlán lévő 3.751.013 forint összeg óvadékként a felperes által felvett hitelek biztosítékaul szolgált. A felek 2011. december 27-én módosították az óvadéki szerződést és e szerint nem csupán a ... számú bankszámlán lévő összeg erejéig, hanem a felperesnek az alperesnél vezetett bankszámlái mindenkor egyenlege erejéig alapítottak óvadékot és a felperes felhatalmazta az alperest a számlák zárolására.

A felperes a 2011. április 1-jén előterjesztett felszámolási kérelem alapján indult nemperes eljárásban 2012. január 31-i kezdő időponttal felszámolás alá került.

Az alperes 2012. március 23-án 37.056.446 forintot, majd 2012. április 26-án további 6.114.019 forintot, mindösszesen 43.170.465 forintot leemelt a felperes pénzforgalmi bankszámlájáról.

A felperes keresetében 43.170.465 forint és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest elsősorban kártérítés, másodsorban jogalap nélküli gazdagodás jogcímén. Előadta, hogy a leemelt összegek nem képezték óvadék tárgyát, ezen összegek leemelásával a többi hitelezőt kár érte. Az alperes védekezésére figyelemmel a beszámítási kifogás elutasítását kérte. A felperes hangsúlyozta, hogy a felszámolás kezdő napján az adósi vagyon rögzül, rögzül a hitelezői követelés és annak biztosítéka is. Csak a felszámolás kezdő időpontja előtt keletkezett óvadék vehető figyelembe kielégítési alapul. Ezen túlmenően kiemelte, hogy a biztosíték létrejöttéhez az óvadék tárgyának átadása is szükséges, azonban erre nem került sor.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, másodlagosan beszámítási kifogással élt, arra hivatkozva, hogy az adós társaság felszámolásában a hitel jogviszonyból eredően 222.621.687 forint visszaigazolt hitelezői igénytel rendelkezik, ezért követelését beszámítási kifogás útján jogosult érvényesíteni.

A bíróság a keresetet alaptalannak ítélte.

Megállapította, hogy a felek között a Ptk. 270. § (1) bekezdése szerinti óvadéki szerződés jött létre. Kiemelte, hogy az óvadék alapításához az óvadék tárgyának átadása szükséges, a fenti törvényhely (2) bekezdése szerint azonban átadásnak kell tekinteni minden olyan eljárást, amelynek alapján az óvadék tárgya egyértelműen azonosítható módon a kötelezett hatalmából a jogosult hatalmába kerül. Az elsőfokú bíróság a perbeni vita lényegét abban határozta meg, hogy a terhelések időpontjában az alperes jogosult volt-e a bankszámlán lévő pénzek leemelésére.

Tényként állapította meg, hogy az óvadéki megállapodás a perben érintett bankszámlára is kiterjedt. A felek a bankszámla mindenkor egyenlegén alapítottak óvadékot az alperes javára és felhatalmazták az óvadék jogosultját a számla zárolására és arra, hogy döntése szerint engedélyezze vagy tiltsa meg felperesnek e számláról való rendelkezést. Ezzel a kikötéssel 2011. december 28-ával a felperes e bankszámlájának mindenkor egyenlege kikerült a kötelezett korlátlan rendelkezése alól és a jogosult hatalmába került.

A bíróság álláspontja szerint az alperes kielégítési joga megnyílt, ezért kielégíthette követelését a bankszámlából. Az óvadék nyújtására a felszámolás kezdő időpontja előtt került sor és a felszámolás közzétételét követő három hónapon belül élt kielégítési jogával az alperes.

Az elsőfokú bíróság az alperes eljárását jogszerűnek találta, ezért a keresetet elutasította.

Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel és kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetének helyt adó döntés meghozatalát. Hangsúlyozta, hogy az óvadék akkor válik biztosítékká, amikor kikerül a kötelezett rendelkezési joga alól. Az óvadéki szerződés megkötésének időpontja nem azonos az óvadék keletkezésének időpontjával, az óvadéki szerződés megkötésén túl egy további aktus, a számla zárolása is szükséges az óvadék létrejöttéhez. Hivatkozott e körben a Kúria Gfv.VII.30.086/2016/8., illetve Gfv.VII.30.312/2014/5. számú határozatában kifejtett jogértelmezésre, melyek szerint a zálogjog esetén különböző „létszakaszok” különböztethetők meg. Hangsúlyozta, hogy jelen ügyben az óvadék még nem jött létre zárolás hiányában, így a felszámolás kezdő időpontját követően a bankszámlán jóváírt összeg nem vált óvadékká, ezért az alperes nem élhetett közvetlen kielégítési lehetőségével a Cstv. 38. § (5) bekezdésében foglaltak szerint.

Kérte, hogy az ítélet tábla az alperes beszámítási kifogását utasítsa el. Álláspontja szerint az alperes jogellenes állapotot kíván konzerválni beszámítással. A beszámítás a polgári eljárásjog alapelveibe ütköző előnyhöz juttatná az alperest, aki saját felróható magatartására előnyök szerzése végett nem hivatkozhat, e körben utalt a Szegedi Ítélet tábla Fpkhf.I.30.216/2012/2. számú határozatára.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmére figyelemmel előadta, hogy az alperes követelését megelőzi több felszámolási költség is.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Úgy vélte, kártérítési kereset azért alaptalan, mert nem volt jogellenes az alperes magatartása, míg a jogalap nélküli gazdagodásra alapított kereset azért alaptalan, mert a felek között szerződés jött létre, így a kereset nem alapítható szubszidiáris jellegű tényállásra.

Kifejtette, hogy a 2011. december 27-i szerződés feljogosította az alperest az érintett számla zárolására és arra, hogy tetszés szerint engedélyezze vagy tiltsa a felperesnek a számláról tranzakció indítását. Ez a kikötés azt eredményezte, hogy a felperes mint kötelezett rendelkezése alól kikerült a vagyon és a jogosult hatalmába került. E megállapodás alapján az alperes jogosult volt három hónapos határidőn belül az óvadéki jog közvetlen gyakorlására.

Kiemelte, hogy a felperes felszámolásában 222.621.687 forint visszaigazolt hitelezői igénye van és mint zálogjogos hitelező minden más hitelezőt megelőző kielégítési pozícióban van; követelése a felszámolás kezdő időpontjában fennállt; a követelés nem került engedményezésre, ily módon a beszámítás három konjunktív feltételét teljesítette.

A Fővárosi Ítéltábla a rendelkezésre álló adatok alapján az alábbiakat állapította meg.

A peres felek 2011. november 14. napján óvadékot alapítottak a felperes ... (továbbiakban) számú bankszámláján lévő 3.751.013 forint összegre a felperes forgóeszköz finanszírozó hitelszerződésből eredő kötelezettsége megfizetésére érdekében.

A felek 2011. december 21-én megállapodtak és óvadékot alapítottak a felperes hitelezőnél vezetett bankszámlái mindenkor egyenlege erejéig a hitelező javára a hitelszerződésből eredő tartozások biztosítékeként. A szerződésben a felperes felhatalmazta az alperest a számlák zárolására azzal, hogy a zárolást követően a felperes a számlák vonatkozásában csak az alperes előzetes jóváhagyását követően indíthatott tranzakciót.

Az alperes hitelezői igényét 222.621.687 forint összegben igazolta vissza a felszámoló, a 221.330.801 forint tőkekövetelés, valamint ügyleti kamata a 49/D. § (1) és (2) kategóriájába került besorolásra.

Az adós társaság számú bankszámláján 2012. február 1. napján nulla forint felhasználható összeg volt.

A fenti bankszámlán 2012. március 1. napján 37.056.446 forint összeg volt, 2012. április 26. napján a nyitó egyenleg 6.114.019 forint volt, amelyet az alperes teljes egészében megterhelt a hitelszerződésből eredő követeléseivel.

A fellebbezés az alábbiak szerint alaptalan.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 339. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni.

A Ptk. 270. § (1) bekezdése szerint valamely követelés biztosítására bankszámla követelésen az erre irányuló szerződéssel és az *óvadék tárgyának átadásával óvadék alapítható*. A (2) bekezdés szerint átadásnak kell tekinteni minden olyan eljárást, amelynek alapján az óvadék tárgya egyértelműen azonosítható módon a kötelezett hatalmából a jogosult hatalmába kerül, vagy a kötelezett korlátlan rendelkezése alól egyébként kikerül. Az óvadék lényege, hogy az óvadékot kapó fél követelését közvetlenül kielégítheti az óvadékból.

A felperes felszámolására irányuló kérelem benyújtásának időpontjában hatályos a csodeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 38. § (5) bekezdése szerint, ha az adós valamely kötelezettség biztosítására a felszámolás kezdő időpontjáig *óvadékot nyújtott*, a jogosult a felszámolás megindulásától függetlenül az óvadékból a Ptk. 271. §-a szerint kielégítheti

követelését. Az óvadékból való kielégítésre a felszámolást elrendelő végzés közzétételétől számított három hónapon belül van lehetőség.

Az ítéltábla egyetért a felperes által kifejtettekkel, miszerint a felszámolás kezdő időpontjával az adós helyzetében jelentős változás következik be, mely az adós vagyonának minősítését és működtetését, felhasználását is érinti, ez pedig mindenek előtt az, hogy a kezdő időpontban az adós rendelkezésére álló vagyona felszámolási vagyonná válik. Felszámolási vagyonába tartozik ezen kívül az a vagyon is, amit a felszámolás kezdő időpontját követően szerez. Az adós tulajdonában álló bankszámlán fennálló összegek óvadéki jellegét ezen időpontra figyelemmel kell vizsgálni.

Az adott ügyben a felek 2011. december 21-én óvadéki szerződést kötöttek a felperes hitelezőnél vezetett minden bankszámlája mindenkor egyenlegére. Az óvadéki szerződés megkötése nem korlátozta a felperest a bankszámla használatában és a felperes előadta, alperes nem vitatta, hogy a felperes a bankszámlát a felszámolást megelőzően korlátozás nélkül használhatta. A perben az alperes nem bizonyította, hogy a bankszámlát a felszámolás kezdő időpontját megelőzően zárta volna, nem bizonyított semmi olyan intézkedést, amellyel a felperes bankszámláján lévő összeg feletti rendelkezési jogát korlátozta volna. Ily módon az óvadék tárgya nem került ki a kötelezett korlátlan rendelkezése alól, nem került egyértelműen azonosítható módon a kötelezett hatalmából a jogosult hatalmába. Tehát az óvadék „átadására” nem került sor, ezért az alperes az óvadékból nem volt jogosult követelését kielégíteni.

A felek által nem vitatottan a felperes felszámolásának kezdő időpontjában 2012. január 31. napján a bankszámlán nem volt pénzüsszeg. A felszámolás kezdő időpontját követően befolyt összeg a Cstv. 4.§ (1) bekezdés utolsó fordulata értelmében az adós felszámolási vagyonát képezte.

E két tényre tekintettel (zárolás hiánya; a felszámolás kezdő időpontjában nulla forint volt a számlán) kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felszámolás kezdő időpontját követően az alperesi bank nem volt jogosult a felszámolás kezdő időpontját követően a bankszámlára befolyt összeget leemelni, óvadékként használni. Kizárólag a felszámolás kezdő időpontjában meglévő bankszámla összeget használhatta volna fel óvadékként a zárolás után az alperes, azonban a perben csatolt bankszámla kivonatok azt bizonyították, hogy ilyen összeg nem volt a felperes bankszámláján.

A fentiekre tekintettel az alperes jogellenesen emelte le a 43.170.465 forintot a felperes bankszámlájáról a hiteljogviszonyból eredő követelése kiegyenlítéseként.

Az alperes ezen intézkedésével kárt okozott a felperesnek, ezért a Ptk. 339.§ (1) bekezdés alapján köteles azt megfizetni a felperes részére.

Mivel a felperes fizetési kötelezettsége fennáll, az ítéltábla vizsgálta az alperes beszámítási kifogását.

A Ptk. 296. § rendelkezései szerint a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló és lejárt követelését - ha jogszabály kivételt nem tesz - a jogosulthoz intézett vagy a bírósági eljárás során tett nyilatkozattal tartozásába beszámíthatja. A beszámítás erejéig a kötelezettségek megszűnnek.

A Cstv. 38. § (3) bekezdése értelmében a felszámolás kezdő időpontja után a gazdálkodó szervezet ellen a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelést csak a felszámolási eljárás keretében lehet érvényesíteni azzal, hogy a hitelező - a gazdálkodó szervezet által indított perben - a gazdálkodó szervezettel szemben a felszámolás kezdő időpontjában fennálló követelését beszámítási kifogásként érvényesítheti, feltéve, hogy a követelés jogosultja a felszámolás kezdő időpontjában is a hitelező volt.

Az alperes az általa fentiek szerint fizetendő összegnél lényegesen magasabb követeléssel rendelkezik a felperes felszámolásában. Az alperes a beszámítás minden kritériumának megfelel, követelése a felszámolás kezdő időpontjában fennállt, annak engedményezésére nem került sor és a felszámoló visszaigazolta a követelését. Erre tekintettel az ítéletábra az alperes követelésébe beszámította a hitelezői követelést, a hitelezői követelésből 43.170.465 forint összegű követelésrész megszűnt és az alperes felperessel szembeni hitelezői igénye a beszámított összeggel lecsökkent. A Cstv. 38. §-ban szabályozott beszámítás nem kizárt, ha az adós felszámolásában a beszámított hitelezői követelés kielégítését megelőző követelés van, ezért a felperes ekörben tett nyilatkozata súlytalan.

Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a fentiek szerint megváltoztatott indokolással a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az ítéletábra a felperest az alperes másodfokú eljárásban felmerült perkölsége megfizetésére, melynek mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3)-(5) bekezdése alapján állapított meg. A per tárgyi illetékfeljegyzési jogi jellegére figyelemmel kötelezte az ítéletábra a felperest a le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2018. október 3.

. Volein Anna s.k.
a tanács elnöke

dr. Csányi Terézia Katalin s.k. . Kovács Mária s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: